

Жељко Јерковић

Радни век у струци и Друштву за КГХ

Импресиван радни век у струци КГХ, преко 40 година редовног учешћа на Међународним конгресима и изложби о КГХ, активан допринос раду Друштва за КГХ – били су повод разговора главног уредника часописа „КГХ“ са колеџом Жељком Јерковићем.

Рођени сте на Цетињу, живели и школовали се у Мостару где сте заочели свој професионални рад.

Као прво хвала вам на позиву за интервју. Знам доста колега који су исто тако и успешни и познати у оквиру наше струке и који би вероватно требало да имају предност да кажу своја искуства.

Да, у Мостару сам се школовао од основне школе до дипломирања на Машинском факултету и то паралелно са учењем виолине, а касније и учењем трубе у музичкој школи. Још у гимназији активно сам свирао по игранкама, у градском оркестру, интересовао се за историју као учитељицу живота, такмичио се из историје и побеђивао на различитим такмичењима па и на државном. Током студија сам још неко време паралелно и свирао.

Ипак, превагнула је свест и љубав ка машинству тако да сам од друге године факултета интензивно учио и дипломирао у року.

Ипак сте се одредили за машинство.

Да. Машински факултет у Мостару је имао дугу традицију и био је саставни део Универзитета у Сарајеву. Велики број професора, уз кадар из Мостара, долазио је из Београда, Сарајева и Загреба.

Професор др Данило Рашковић дубоко ми се урезао у памћење и емоције. Код њега сам учио предмет Отпорност материјала, а био је аутор уџбеника за предмете Динамика, Осцилација... То је био изванредан предавач, ерудита, који је знао да нас заинтересује на предавањима, који је организовао асистенте да активно раде са студентима. Словио је за строгог и правичног професора. Након његових предавања, вежби и уз доста учења, није био проблем да се

положи Отпорност. Зашто кажем и емоције? Професорова ћерка, Ферн Рашковић, била је цењена виолинисткиња која је дипломирала на музичкој академији у Москви код Давида Ојстраха. Вероватно због утицаја професора Рашковића, гостовала је у Мостару где је имала пар концерата са мостарским Симфонијским оркестром.

Питање је зашто машинство. У Мостару и околини је била велика машинска индустрија. У оквиру система Соко радило је скоро 8.000 људи у Мостару и у целој Херцеговини. Ту је била авио-индустрија, индустрија челичних конструкција, производња трансмисија – кардана и управљача за разна возила, расхладна и клима-техника, производња хладњача... Све то ми је било интересантно и утицало је на моје опредељење.

Шта је била тема ваше дипломске рада?

Пре одговора треба да кажем да су студенти Машинског факултета имали изванредну прилику да летњу праксу обављају у машинској индустрији. Имао сам срећу да сам праксу обављао у фирми Соко. Једне године је то било у авио-индустрији, друге у фабрици трансмисија, затим у производњи размењивача топлоте, производњи расхладне и клима-технике и индустријских хладњача. Свидео ми се део праксе у расхладној и клима-техници, почео сам да схватам шта су то процеси и односи у природи и како их човек приводи намени.

То ме је определило да тражим од ментора да радим рад из расхладне технике, а помоћ сам добио и у Фабрици расхладне и клима-опреме (РКТ). Рад је био на тему размене топлоте, примењен на производњу великих индустријских расхладних панела.

То вас је вероватно и одредило да се након дипломирања зайослише у области расхладне и клима шехнике у јознајој и цењеној југословенској фирми Соко у Мосћару.

Свакако. Био сам стипендиста фирме Соко и могао сам да бирам где ћу да почнем да радим у њој. Изабрао сам Фабрику расхладне и клима-опреме (РКТ) у оквиру те велике фирме. Такав избор одредило је моју целу професионалну каријеру.

Те 1976. године почео сам да радим у пројектном бироу за климатизацију. Добра пракса у РКТ-у била је да почетници неко време проведу у сваком одељењу како би се упознали са целином. Тако сам у почетку обишао по више дана производњу, пројектни биро за хлађење, развојни биро, технологију,...

Након тих обилазака схватио сам комплексност рада једне тако велике фирме, као и шта бих ја требало да радим у оквиру пројектног бироа. Пројектовање је било у контексту производног програма, са акцентом на опреми РКТ.

Почео сам као пројектант, затим сам био на позицији самосталног пројектанта до 1980, а од 1980. сам био водећи пројектант.

Из тог периода остали су ми у сећању колегинице и колеге, Хаснија Брешан, Биљана Галић, Хилмија Шкоро, Мустафа Мићијевић... То су били врсни инжењери који су несебично преносили своја знања и искуства младим инжењерима.

Као почетник и у сарадњи са старијим колегама пројектовао сам климатизацију групе самопослуга у систему фирме Хепок, затим самостално своју прву робну кућу у Грачаници која је била технички доста комплекснија.

У то време РКТ је развио палету клима-ормана за климатизовање рачунских центара.

Имао сам срећу да пројектујем, или учествујем у пројектовању и извођењу, преко 100 различитих рачунских и управљачких центара за ЈНА који су тражили доста прецизно одржавање температуре и релативне влажности. Пројектовао сам и климатизацију групе складишта за потребе ЈНА која су захтевала одвлаживања ваздуха.

Посебно су били интересантни објекти везе на планинама који су захтевали одржавање климатизације и у зимском период као и стално одвлаживање.

У то време истакао бих свој рад на објектима ЕРЦ Народне банке Југославије, фонда ПИО, ЕРЦ басена у Бору, ПТТ центре у БиХ, Србији и Црној Гори, фабрике слаткиша „Европа“ у Скопљу, школском центру ЈАТ-а у Београду...

Године 1980. преселили сте се у Београд и наставили рад у Соколу. Радећи у новом окружењу, залагали сте се за нова истраживања и пројекте. Да ли можете да наведете неке од њих?

Прекретница у мом приватном животу била је 1980. година када ми је руководство Сокола понудило да наставим рад у пројектном бироу са седиштем у Београду.

Од тада почиње моја сарадња са многим колегама пројектантима и извођачима радова, првенствено из Београда и других градова Југославије.

Ту ми је посебно драга сарадња са колегама Бубетом Петровићем, Душаном Мирковићем, Андријом Родићем, из тадашње фирме Основа. Такође сам сарађивао са Слободаном Ђурчићем, из Унионинвеста, Првулом Стојковићем, из ЈНА, Владимиром Бекавцем, са Машинског факултета. У сарадњи са тим колегама, који су били истакнути инжењери, пројектантима, пуно сам научио јер су несебично делили своја знања и искуства.

Морам да истакнем да се са њима и данас пословно и приватно дружим. На жалост, колеге Петровић и Бекавац су нас рано напустили.

У том периоду сам и даље радио као пројектант за матичну фирму Соко – РКТ и направио сам много пројеката и посебно ми је драго што су сви били изведени.

Интересантни су пројекти три робне куће у Либији. То је, опет, била прекретница у пословном делу живота. Требао је направити пројекте и на основу тога произвести опрему, канале, дистрибуцију, цевоводе, те све то спојити и пуштити у рад. Поента је што се све испоручивало из Југославије на велику удаљеност и без прилике за поправним испитом, јер би трошкови били енормни. Посао је тражио да често будем у Либији што ми је у то време било лепо и веома корисно искуство за будући рад. Напоменућу да сам на тим пројектима сарађивао са Владимиром Бекавцем, који је био консултант и надзор испред југословенског инвеститора.

У том периоду су настали и пројекти Лабораторије за баждање инструмената, као и простори за испитивање мотора за потребе ЈАТ-а у Београду, ЕРЦ Републичког завода за пензијско осигурање, ЕРЦ Нафтагас промета, ЕРЦ ДДОР-а у Новом Саду, ЕРЦ Урбиса у Новом Саду, ПТТ централе у Београду, Подгорици, Руми.

После распада СФРЈ Ви и Ваше колеге из предузећа Соко у Мосћару и Београду решили сте да формирате једно приватно предузеће на основу шехнологије и методологије Сокола из Мосћара.

На жалост, 1992. године дошло је до распада Југославије, па и привредних веза... Матична фирма у Мостару губи контакт са нама, запосленима у Београду. Колеге из Мостара беже испред ратне олује и траже посао широм Југославије па и у Београду.

У таквим околностима успевамо да формирамо предузеће Соко у Београду које са 5–6 запослених почиње самостално да ради, да стасава и напредује. Са колегама Драганом Миладиновићем и Милованом Мавраком формирали смо предузеће Соко Београд које смо непосредно по окончању бомбардовања Србије преименовали у данашње име Соко инжењеринг. Кадар су нам чинили инжењери и мајстори који су из мостарског Сокола прешли у Београд. То је давало снагу и знање да почнемо рад практично од нуле.

То је посебан период у мом раду и животу.

Добра лична репутација свих запослених уливала је поверење код инвеститора да можемо да одговоримо њиховим захтевима. На тој основи смо добијали послове које смо успешно завршавали. То је време санкција, забране увоза опреме. Напоменућу да смо тада развили, произвели, уградиле и пустили у рад расхладну и клима опрему за Ц-Маркет и Пекабету. То су биле прве линије расхладних витрина са издвојеним централним расхладним агрегатом на који су биле везане и мини расхладне коморе, развили смо и клима-ормане са којима смо климатизовали њихове објекте. За Азотару у Панчеву смо урадили технолошко хлађење у „Ех“ изведби, развили смо и клима-коморе које су нашле своје место у спортској дворани у Вршцу, хотелу Брег у Вршцу, развили смо и клима-уређаје за рачунске центре које смо уградиле у ЕРЦ РТС, ЕРЦ Фонда ПИО...

Некаква подела у то време је била да колега Маврак са колегиницом Миленом Пиштало ради на конструкцији, развоју и производњи опреме коју смо сами почели да производимо и монтирамо, колега Миладиновић је радио на продаји, а ја сам пројектовао и радио на продаји и извођењу, у почетку мањих а касније све већих и комплекснијих објеката.

Синергија између нас где је свако радио оно што је најбоље знао довела је до нашег заједничког успеха.

У том периоду сам пројектовао технолошке системе хлађења (фирме Агримес, Арас, Фамис, АМД у Новом Саду, производња експлозива за војне потребе...

У сарадњи са колегама Дулетом Мирковићем, Сашом и Зораном Стојковићем пројектовани су и изведени објекти специјалних намена и значаја, Велика сала Скупштине Србије, Резиденција Председника, Председништво – свечана сала и библиотека, сала Владе Србије...

Посао Соко инжињеринга се ширио, а са њим и пројектовање и извођење, развој расхладних и клима-система, запошљавали су се многи млади инжењери, квалификовани радници.

Сваке године, све више и више смо запошљавали младе инжењере, економисте, квалификоване раднике.

Све то је давало снагу и могућност да се успешно изведу многи пројекти у које смо уграђивали сопствену опрему, клима-коморе, чилере, расхладне агрегате, мини хладњаче.

Интересантно је споменути климатизацију ресторана, вентилацију производног погона и климатизацију управљачког центра Пиваре „Челарево“. Урадили смо и климатизацију и комерцијално хлађење система самопослуга система Ц Маркета и Пекабете, касније и трговинских центара система Махи и Темпо, тржне центре у Прешеву, Новом Саду, рачунски центар РТС.

Ваш рад се са пројектовања проширио на организацију фирме, увођење нових технологија, нових конструкција, извођење комплексних објеката, сарадњу са значајним светским фирмама из области КГХ.

Волео бих да кажем да је све што сам радио било у уској сарадњи са стручњацима из фирме и првенствено са мојим партнерима Драганом Миладиновићем и Милованом Мавраком.

Фирма је нарасла на 170–180 запослених, што знатно усложњава рад али омогућује велики потенцијал за производњу и извођење. У Соко инжињерингу смо направили велику палету клима-комора, увели софтвер за избор, клима-коморе, комерцијалне и хигијеник, сертифицивали Eurovent-овим сертификатом за тржиште Европске уније, те сертификатом ГОС за тржиште Русије, Казахстана, Киргизије, Таџикистана...

Пре петнаестак година схватили смо шта значи енергетска уштеда на глобалном нивоу и почели са нашим доприносом.

Први смо на нашим просторима направили систем за искоришћење кондензаторске топлоте, топлоте прегрејања на расхладним компресорима, практично искоришћење свих облика отпадне топлоте кроз грејање објеката. Инвестиција се враћала кроз максимално три године. Дobar део објеката се искључиво греје коришћењем отпадне топлоте. Данас је то стандард.

За то техничко решење наша колегиница Милена Пишталo добила је прву установљену награду Инжењерске коморе.

Такође смо први на нашим просторима развили и направили решење хлађења са CO₂ као расхладним медијумом...

Наведиће са којим сће великим фирмама у иностранству остварили сарадњу.

Од 2009. године имамо изузетно значајну сарадњу са светски познатом компанијом из САД Johnson Controls, чији смо заступници. Ту су обухваћени брендови Sabroe и Frick за индустријско хлађење, York и Hitachi за климатизацију и

технолошко хлађење, аутоматика Johnson Controls. Такође заступамо немачку фирму Guntner, лидера у производњи размењивача топлоте, италијански Arneg произвођача расхладних витрина... Вредно је споменути да имамо и joint venture са немачком фирмом RUF.

Овде бих споменуо један део сложених објеката као и оне у којима је уграђена наша опрема: највећи део објеката за Универзијаду у Београду, део тржног центра Делта Ситија, у Београду и Подгорици, аеродром Никола Тесла, филмски студио Пинк, у Шимановцима, робна кућа Пионир, у Нишу, тржни центар Базар, у Новом Саду, Меркатор, у Нишу, Виво парк, у Јагодини. Посебно је значајан тржни центар Галерија од око 300.000 m² где смо, у сарадњи са фирмом Traco Invest, радили велики део објекта, скоро 170.000 m². Ту смо изводили ваздушну групу и уградили преко 30 клима-комора. Радили смо и хотел Вила Брег, у Вршцу, хотел на Старој Планини, хотел Центар у Новом Саду, управо завршили велики хотел на Кopaонику, преко 40.000 m², конаци манастира Дечани, православна црква у Мостару, ауто салони Хонда, Фијат, пре доста година Мерцедес.

Нови пословни трговински системи на српском тржишту су Lidl, Univerexport, Delhaize, чије смо објекте такође радили, ту је и Ikea где су, уз радове климатизације, уграђене наше највеће клима-коморе као спољашње јединице.

Ту је и низ фабрика где смо радили комплетне радове климатизације: Ливница „Кикинда“, Бамби, Falke, Henkel, Geox, Dr Oetker, Magna, Feznijus, Adijent, 3F, Brose, Zumtobel, Essex...

Велики посао смо извели у крагујевачком Фијату где смо климатизовали највећу производну халу са нашим највећим клима-коморама капацитета од 100.000 m³/h протока климатизованог ваздуха, а ту смо извели и комплетан спољашњи магистрални цевовод за топлу и хладну воду и за индустријску пару на шта сам посебно поносан.

У овом периоду, 2020. године, у жеку короне, у сарадњи са фирмом Делта инжењеринг, за само 30 дана смо направили опрему, клима-коморе са директном експанзијом, канале, монтирали и пустили у рад у лабораторији Ватрено око, затим у лабораторији у Нишу, а сада завршавамо нову лабораторију у Београду.

Ових дана завршавамо можда највеће и најзначајније објекте у Србији – Клинички центар Србије у сарадњи са Делта инжењерингом, изузетно компликован пројекат на преко 80.000 m² са 45 система клима-комора, са преко 500 тона каналског развода, са чилерима York, укупне снаге 3,3 MW.

Учествујемо у изградњи највеће куле Beograd WF, где је наша опрема и где изводимо радове климатизације.

Набрајању објеката никад краја...

У нашем пословању значајан је и сегмент хлађења комерцијалних објеката, самопослуга као и индустријских хладњача. Највећи део хлађења у самопослугама у Србији урадила је наша фирма.

Посебно сам задовољан да смо направили и дистрибутивни центар Delhaize на скоро 80.000 m² где смо урадили комплетно амонијачно хлађење на скоро 30.000 m², те климатизацију на осталом делу објекта. Посебна тачка је и управљање објектом преко аутоматике Johnson Controls. Непосредно поред тог дистрибутивног центра налази се и Lidlov, у коме смо направили комплетно амонијачно хлађење на око 20.000 m² као и дистрибутивни центар Делта, са фреонским хлађењем.

Овде још желим да кажем да смо успели да направимо искорак изградњом фабрике у Крњешевцима, што нам је омогућило да се боље организујемо и да све послове изведемо лакше.

Подвући ћу да смо све инвестиције у пословне просторе, опрему извели сопственим средствима.

Искорак у развоју фирме је и сарадња са компанијом Делта, из које нам је проф. др Драган Буђевац указао поверење.

Рад Соко инжињеринга се проширио и ван граница Републике Србије. Молим Вас, рециите нам нешто и о томе.

Тачно је, много радимо и ван земље. На првом месту је рад у БиХ, Црној Гори, Македонији, Хрватској и Словенији. Ту смо изводили радове климатизације и хлађења. У задње време доста испоручујемо клима-коморе и то ми је посебно задовољство да нас локалне фирме прихватају као респектабилног произвођача и за мале и за велике објекте.

Велико задовољство је да смо испоручили и да је уграђена наша опрема у Немачкој – лабораторија NAMSA, Goodyear, BMW, Patisserie Walter, Birogebauedes, Амбасада Русије у Берлину. Посебно је интересантна Амбасада Русије у Нигерији.

Фармацеутске фабрике у Русији, Ниармедик, у Обнинску, Колост, у Москви, Краснојарска болница, фабрика медицинских препарата ГосМПС, у Москви, Паладио, у Обнинску, производња затвореног циклуса лиофилизованог реagenса – ДНК у Обнинску, фабрика за производњу шприцева у Дуни, Русија, лабораторија Agasi, у Темишвару, Румунија.

Присутни смо и у светској ауто-индустрији. Aston Martin, Велика Британија, МВ Бразил, Mercedes, Daimler, Бремен, Немачка, FBS BMW, Регенсбург, Немачка, Ford, Вијетнам, ААТ Rayong, Тајланд, ГАЗ, Низни Новгород, Русија.

Са Енергопројектом, на челу са нашим колегом Владом Миловановићем као генералним директором, испоручили смо преко 30 клима-комора за објекат банке у Астани, Казахстан.

Послови МЕП-а рађени су у Централној Азији.

То је, из мог угла, посебно поглавље личног рада као и рада целе фирме. Фондација Ага Кан је тражила да учествујемо на њиховом конкурс за изградњу универзитетског кампуса у Нарину, у Киргизији. Као прво, било ми је интересно како су чули за нас. Испоставило се да нас знају преко српске фирме ДА те инжењера Енглеза који су радили у Србији и Црној Гори и који су нас препоручили.

То је подразумевало рад на пројектовању, извођењу и пуштању у рад доста компликованог система МЕП-а. Захтев је био да нудимо и електрорадове као и радове водовода и канализације.

Након консултација у колективу, као и консултација са фирмом Монтпројект, специјализованом за електро радове, као и фирмом Трасо Инвест, специјализованом за водовод и канализацију, донета је одлука да учествујемо на конкурс. Уследио је одлазак у Бишкек, главни град где је и седиште Фондације за Централну Азију, те одлазак на локацију у место Нарин.

Нарин је место у планинској области на преко 2.000 m надморске висине. Пут ка Нарину је био лош, макадамски, са делом асфалта који се радио, прелазило се преко планинског превоја на 3.030 m надморске висине, снежни наноси су били свуда око нас. Само место је планинско, са доста лошом инфраструктуром, са скромним хотелом... Али, локација будућег кампуса је била изврсна, велика зараван поред велике реке, све окружено планинама са преко 7.000 m надморске висине.

Концепт кампуса, који је урадио светски познати архитект Arata Isozaki из Јапана, био је фантастичан и изазован, што је допринело да одлучимо да учествујемо на конкур-

Кампус у Нарину (Naryn) Киргизија, А. Јерговић, Ж. Јерговић, Ј. Јањић (ДА) и М. Крсмановић (Монтпројект), са студенткињом и професорком локалног универзитета

Џаматкхана (Jamatkhana) културно верски објекат у Хорогу (Khorog) у Таџикистану

Џаматкхана (Jamatkhana) културно верски објекат у Хорогу (Khorog) у Таџикистану

су, без обзира на све потешкоће које смо видели, као и на мноштво организационих проблема. После разраде пројекта направили смо понуду која је победила у конкуренцији 7 турских фирми, те руских, киргијских и казахстанских фирми. На бази концептуалног решења, српска фирма ДА (Дизајн и архитектура), са којом смо тесно сарађивали, направила је пројекат целог комплекса.

Ево зашто то спомињем. На објекту од око 15.000 m², уградил смо нашу, српску опрему, нормално уз опрему најквалитетнијих светских произвођача из области МЕП-а. Проблеми са климом, лошим путевима, транспортом из Србије на удаљеност од преко 7.000 km на крају су заборављени

Кампус у Хорогу (Khorog) у Таџикистану

Ноћни снимак кампуса у Хорогу (Khorog) у Таџикистану

када је објекат добио свој коначан изглед и функционалност. Иначе, рад инсталација и данас надзирамо системом аутоматике са даљинским приступом из Београда.

Ага Кан је на свечаном отварању лично похвалио рад Соко инжењеринга, што је укључивало похвале свим нашим за посленима, кооперантима, добављачима.

Добро завршен посао у Нарину отворио нам је врата за добијање посла на још већем кампусу у Таџикистану у планинском месту Хорог, на граници са Памиром. Ту смо поред кампуса од 20.000 m² изградили и објекат џаматкхана, културно-верског објекта на скоро 10.000 m², две школе. Овде су услови за рад били лошији него у Нарину, али све смо успели да превазиђемо и на крају са задовољством оставимо инвеститору одличне, репрезентативне објекте. Напоменућу да је исти састав као и у Нарину завршио послове у Хорогу.

На крају да кажем да смо на бази ових искустава управо завршили велику фармацеутску фабрику на преко 24.000 m² на истом подручју.

Соко инжењеринг је њознај њо бројним младим и афирмисаним инжењерима...

То је посебна тема о којој бих могао доста да говорим. Као што сам већ казао, фирма је стартовала са 5–6 запослених. Наша премиса је увек била да треба да радимо као инжењерска фирма, да стручно радимо решења и то исто тако стручно изведемо. Данас у Соколу ради 40 инжењера што је огроман потенцијал. Ми старији увек смо имали времена и стрпљења да са младима радимо како би се они, по завршетку студија, што пре укључили у оперативни посао. Данас су ти, некад млади, а данас инжењери у пуној радној и животној снази, носиоци рада и развоја наше фирме. Желим да споменем пар њих: Дејану Солдо, која одлично ради посао са клима-коморама, Жељку Вуковић,

која је специјализована за рад у инжењерингу на пословима и хлађења и климатизације, Нинослава Срдића, такође специјализованог на пословима хлађења и климатизације, Владана Вељановског, специјализованог за извођење инсталација, Душка Томашевића, специјализованог за електромоторни развод и аутоматику... Не могу све да набрајам јер их има много.

Овде нисте сјоменули свих децу, за коју знамо да раде у Соко инжењерингу.

Па добро... Деца мојих партнера, Бојан Маврак, дипл. инж. и Александар Миладиновић, дипл. ек., својим знањем и трудом су у фирми и заузимају водеће функције. Уз њих су и моја деца. Пуно сам полагао на то да се деца власника фирме морају добро и квалитетно школовати, проћи све нивое послова у фирми те природно напредовати. Мој син Андреј је докторирао економију, али је хијерархијски кренуо од најнижих послова да би данас био на водећој функцији. Кћерка Јелена је магистрирала економију. И она се спрема да докторира, а ради у сектору Маркетинг.

Рецићте нам нешто о Вашем односу према Друштву за КГХ.

То је свакако посебна тема и заслужује посебан одговор. Вероватно сте тако концепирали овај интервју и, искусно, ту тему оставили за крај.

Од преко 50 Међународних конгреса о КГХ подудара се и са личним обележавањем преко 40 година редовног присуства на тим скуповима.

Године 1978. имао сам задовољство да ме породични пријатељ г. Данило Бајчетић, тада доајен наше струке, позове да присуствујем Конгресу који је те године први пут одржан у Сава центру, са рекордним бројем од 850 учесника. Толики број учесника, разноврсност тема, богат зборник радова, дискусије... утицали су на моје ново сагледавање струке, на ширину деловања наше струке, на нове видике. Тај, за мене, први Конгрес учврстио је моју одлуку да будем присутан и да активно учествујем у свим наредним.

На сусретима струке КГХ у оквиру редовних конгреса успостављао сам нове контакте са колегама инжењерима, уваженим професорима, асистентима и то је чинило синергију за даље напредовање и нове спознаје.

Овде желим да нагласим и сусрет и до данашњег дана непрекидно дружење са професорима Бранком и Маријом Тодоровић, чија енергија и знање покрећу, чини ми се, све наше инжењере, како термотехничаре, тако и инжењере других додирних струка. Уз стручно дружење и рад са њима, ту је и незаобилазни тенис.

Мало се враћам уназад, у годину 1979. Друштво за КГХ је успоставило прве плакете за појединце и фирме. Моје велико задовољство било је да је 1980. моја матична фирма Соко, из Мостара, постала лауреат ове престижне награде коју додељује Друштво у име свих прегалаца наше струке.

У наредном периоду, до деведесетих година прошлог века, рад Друштва био је уобичајен са свим наведеним атрибутима. Полако се, уз предавања на Конгресу, афирмишу и пратеће изложбе, које дају додатни шарм конгресима, јер је део домаћих и страних произвођача опреме за КГХ представљао своја достигнућа. Трговци су такође давали свој допринос нудећи опрему реномираних светских и домаћих произвођача.

Чланови Друштва за КГХ били су и аутори многих књига изложених на службеном штанду и доступне свим инжењерима. Приручници, књиге о разним областима струке КГХ, збирка Закона и правилника о планирању и грађењу објеката, Научно-технички петојезички речник о КГХ, Климатизација, Развод ваздуха у клима-системима, Чисте собе,

Принципи пројектовања система грејања, Енергетика Београда, Топлотне пумпе, Влажан ваздух, Аутоматизација клима-уређаја, Размењивачи топлоте, Технологија хлађења и замрзавања хране...

Све то је утицало да се, уз школовање на машинским факултетима, интересовање младих људи знатно повећа за нашу браншу и да добијемо сјајне стручњаке који су се брзо и лако укључили у практични рад.

На жалост, ратни сукоби у Југославији и поделе донели су проблеме у привреди и осталим сферама друштва.

Ово се одrazilо и на рад Друштва за КГХ, јер се смањило број предавача, излагача, спонзора...

Године 1992. дошло је до распада Југославије, привредних веза. У таквим околностима успевамо да формирамо предузеће Соко у Београду.

Зашто то понављам?

У околностима које су биле буквално преживљавање, одлука нас из Сокола била је да будемо редовни учесници Конгреса и да закупом изложбеног простора дамо финансијски допринос друштву.

Друштво је наставило са радом, развијало се, ширило и 2010. је формирало три техничка комитета: Комитет за расхладну технику и топлотне пумпе, Комитет за даљинско грејање и хлађење и Комитет за обновљиве изворе енергије.

Развија се сарадња са Министарством заштите животне средине, посебно у организацији обуке лица која ће радити на замени фреона новим мање штетним медијумима у расхладним уређајима.

Једна од важнијих тачака рада Друштва за КГХ је сарадња са ASHRAE-ом и REHVA-ом, која датира скоро од почетка деловања друштва. Ту је и сарадња са IIR-ом.

Уз Друштво за КГХ паралелно се развијала и наша фирма, са својим техничким кадром и производима.

У фирми је увек била развијена свест о нераскидивој вези између Друштва за КГХ и нас. Наши стручњаци су увек добродошли чланови Друштва, који активно учествују у њего-

вом раду кроз предавања на Конгресима, у раду Комитета за расхладну технику и топлотне пумпе, у Управном одбору, Организационом одбору...

Преко изложби на Међународним конгресима о КГХ почиње сарадња прво са Машинским факултетом у Београду, па са факултетима у Нишу, Новом Саду и Крагујевцу. Соко је радио био домаћин студентима који су, у оквиру конгресног програма, долазили у посету фабрици Соко инжињеринга, где су из прве руке стицали практична искуства. Соко је Машинском факултету у Београду донирао клима-комору, расхладно постројење са CO₂, изградио лабораторију за аутоматику...

Сарадња са факултетима на којима се изучава КГХ омогућила је младим стручњацима да долазе у Соко инжињеринг где су нашли могућност да примене и развију своја знања на обострано задовољство.

Посебно ми је драго да је дугогодишња сарадња са Друштвом за КГХ довела до признања које је Друштво за КГХ доделио и фирми: Плакета, 1998, а појединцима Плакета КГХ 2010, Медаља КГХ 2018, 2019, захвалнице поводом јубиларног 40. и 50. Међународног конгреса о КГХ.

На крају нам кажиће како данас проводиће време.

И даље радим али са мањим интензитетом.

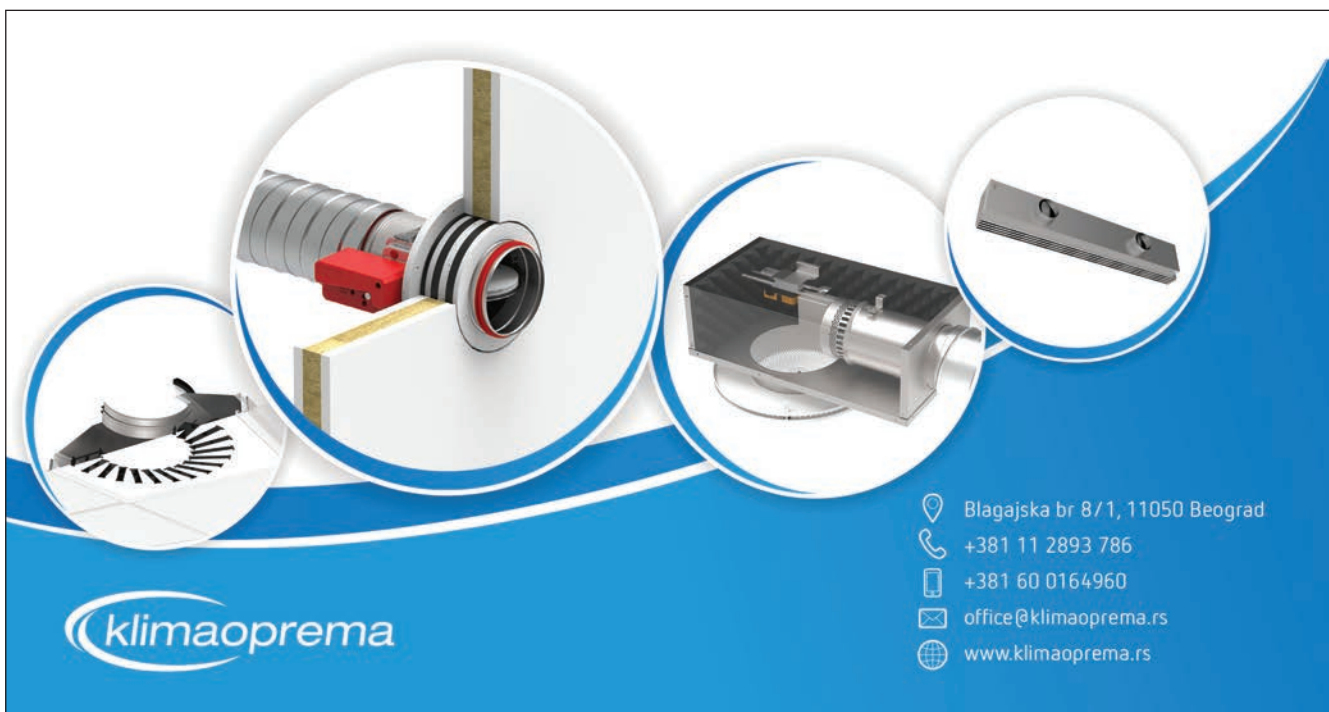
Време проводим играјући тенис са сином и унуком али и са цењеним колегама, посленицима наше струке Мирком Војновићем, Слободаном Ђурчићем, Михаилом Васиљевићем..

Активирао сам се поново у музици, свирам трубу, сарађујем са професором Новаком Мијовићем који предаје на цез одсеку Музичке академије.

Учим грчки већ две године, јер и даље волим изазове. Историја грчке цивилизације ми је посебан извор задовољства, јер и даље гајим страст према историји и желим да је проучавам на грчком језику.

И на крају... још увек активно учествујем у раду Друштва за КГХ.

kgH

klimaoprema

Blagajska br 8/1, 11050 Beograd
+381 11 2893 786
+381 60 0164960
office@klimaoprema.rs
www.klimaoprema.rs